

(3 Hours)

[Total Marks :100

- N.B. : (1) Answer all questions
(2) Total marks for the questions is indicated in the right end.

1. Answer in short:-

- (a) Meaning of the term 'Jurisprudence'
- (b) State the relationship between law and morality
- (c) Explain the meaning of norms and the normative system
- (d) Define the main propositions of positivism
- (e) What is concept of 'Dharma'?
- (f) Identify the doctrine of 'stare decisis'?
- (g) Explain kinds of custom in short?
- (h) State the definition of 'property'?
- (i) Explain the meaning 'trust'?
- (j) Define 'power'?

20

2. Write brief notes on (any four):-

- (a) Functions and Purpose of Law
- (b) Roscoe Pound's theory of Social Engineering
- (c) The rule of ejusdem generis
- (d) Modes of acquisition of possession
- (e) Feminist Jurisprudence
- (f) Bracket theory

20

3. Answer any two:-

- (1) "The judicial precedent is an independent source of law"
  - (i) Give three types of judicial precedents.
  - (ii) Advantages and disadvantages of judicial precedents?
- (2) Ram sold his house to Govind. The house was Ram's ancestral property which is now the property of Govind.
  - (a) With reference to this property who is the person of inherence and who is the person of incidence after the sale.
  - (b) Explain vestitive, Investitive and divestitive title.
- (3) Customary requirement of 'saptapadi'- seven steps by the bride and bridegroom is codified and is now a requirement under Hindu Marriage Act',
  - (i) Comment whether 'saptapadi' satisfies the test of reasonableness.
  - (ii) Explain the 'test of antiquity' for validity of a local custom.

12

[Turn Over

4. Answer any four:-

- Discuss the concept ownership' with reference to incidents of ownership and different kinds of ownership.
- Critically evaluate the status of the unborn, dead and intoxicated person.
- Explain the importance and status of legislation as source of law along with kinds of Legislation and delegated legislation.
- Discuss the law of obligation with reference to various kinds of obligations.
- Discuss rights in a wider sense.
- Examine the components of Natural Law theory.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण:१००)

सूचना: (१) सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२) गुणसंख्या प्रश्नांच्या उजवीकडे दर्शविले आहे.

१. संक्षिप्त उत्तरे लिहा:-

- 'कायदेतत्त्वशास्त्र' संज्ञा स्पष्ट करा.
- कायदा आणि नितीमत्ता यातील संबंध सांगा.
- प्रमाणे आणि प्रमाण पद्धती यांचा अर्थ स्पष्ट करा.
- सकारात्मकतेची मुख्य विधाने संज्ञा स्पष्ट करा.
- 'धर्म' ही संकल्पना काय आहे?
- स्टेअर डिसिस च्या सिद्धांताची ओळख करा.
- चालिरितीचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 'संपत्ती' ची व्याख्या करा.
- 'विश्वस्तसंस्था' अर्थ स्पष्ट करा.
- 'अधिकार' व्याख्या करा.

२. कोणत्याही चार टिपा लिहा:-

- कायद्याची कार्ये आणि हेतू
- इजसडम जनरीसस चा नियम
- ताबा अधिग्रहणाचे मार्ग
- स्त्रीवादी कायदेतत्त्वशास्त्र
- ब्रॅकेट थियरी

[Turn Over

4. Answer any four:-

- Discuss the concept ownership' with reference to incidents of ownership and different kinds of ownership.
- Critically evaluate the status of the unborn, dead and intoxicated person.
- Explain the importance and status of legislation as source of law along with kinds of Legislation and delegated legislation.
- Discuss the law of obligation with reference to various kinds of obligations.
- Discuss rights in a wider sense.
- Examine the components of Natural Law theory.

48

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

सूचना: (१) सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२) गुणसंख्या प्रश्नांच्या उजवीकडे दर्शविले आहे.

(एकूण गुण:१००)

१. संक्षिप्त उत्तरे लिहा:-

- 'कायदेतत्त्वशास्त्र' संज्ञा स्पष्ट करा.
- कायदा आणि नितीमत्ता यांतील संबंध सांगा.
- प्रमाणे आणि प्रमाण पद्धती यांचा अर्थ स्पष्ट करा.
- सकारात्मकतेची मुख्य विधाने संज्ञा स्पष्ट करा.
- 'धर्म' ही संकल्पना काय आहे?
- स्टेअर डिसिस च्या सिद्धांताची ओळख करा.
- चालिरितीचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 'संपत्ती' ची व्याख्या करा.
- 'विश्वस्तसंस्था' अर्थ स्पष्ट करा.
- 'अधिकार' व्याख्या करा.

२०

२. कोणत्याही चार टिपा लिहा:-

- कायद्याची कार्ये आणि हेतू
- इजसडम जनरीसस चा नियम
- ताबा अधिग्रहणाचे मार्ग
- स्त्रीवादी कायदेतत्त्वशास्त्र
- ब्रॅकेट थियरी

२०

[Turn Over

३. कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:-

(१) "न्यायनिर्णय हा एक कायद्याचा स्वतंत्र स्तोत्र आहे."

(१) तीन प्रकारचे न्यायनिर्णय द्या.

(२) न्यायनिर्णयाचे फायदे आणि तोटे सांगा.

(२) रामने आपले घर गोविंदला विकले. ते घर रामची वडिलोपार्जित संपत्ती होती, आता ती गोविंदची संपत्ती आहे.

(१) या संदर्भान्वये, वारसात्मक व्यक्ती कोण आहे आणि विक्रीनंतर घटनाक्ष व्यक्ती कोण आहे?

(२) व्हेसेटिव्ह, इनव्हेस्टेटीव्ह आणि डायव्हेस्टेटीव्ह अभिधान स्पष्ट करा.

(३) 'सप्तपदी' सात पावले या रूढीजन्य वधूवरांच्याबाबत परंपरेला संहितीकरण करून हिंदू विवाह कायद्यान्वये आवश्यक ठरवले आहे.

(१) 'सप्तपदी' वाजवीकरणाची कसोटी साध्य करते काय? मत द्या.

(२) 'पुरावशेषाची कसोटी' स्थानिक चालिरितींच्या तैद्येबाबत स्पष्ट करा.

४. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा:

(अ) 'स्वामित्वहक्क' संकल्पना चर्चा करा, त्या संदर्भान्वये आनुषंगिक स्वामित्वहक्क आणि स्वामित्वहक्काचे विविध प्रकार सांगा.

(ब) न जन्मलेले मूल, मृत आणि मद्यपी यांचा दर्जा समिक्षात्मक परीक्षण करा.

(क) कायदेमंडळाचे महत्त्व आणि दर्जा हा कायदेमंडळ कायद्याचे एक स्तोत्र आहे या अन्वये कायदेमंडळाचे विविध प्रकार आणि प्रत्योजित कायदेमंडळ स्पष्ट करा.

(ड) बंधन आणि बंधनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

(इ) 'हक्क' विस्तृत चर्चा करा.

(फ) नैसर्गिक न्याय सिद्धांताचे विविधांगी परीक्षण करा.